

Dosarul nr. 2r-599/21

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: M.Țurcan)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud.: V. Sîrbu, D. Dulghieru, V. Buhnaci)

DECIZIE

03 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Elvira Ursachi,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea
Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 9, în proces de insolvență,
împotriva Cristinei Ursachi, Irinei Ursachi, Elvirei Ursachi și lui Oleg Ursachi cu
privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 23 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respinsă cererea depusă de Elvira Ursachi cu privire la repunerea apelului în
termen și s-a restituit apelul declarat de Elvira Ursachi împotriva hotărârii din 25
iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru ca fiind depus în afara termenului
legal,

c o n s t a t ă :

La 31 octombrie 2019, ÎMGFL nr. 9, în proces de insolvență, a depus cerere
de chemare în judecată împotriva Cristinei Ursachi, Irinei Ursachi, Elvirei Ursachi și
lui Oleg Ursachi solicitând încasarea în mod solidar de la Cristina Ursachi, Oleg
Ursachi, Elvira Ursachi, Irina Ursachi în beneficiul ÎMGFL nr. 9 a datoriei pentru
servicii locativ-comunale (deservire bloc locativ, transport deșeuri, deservire
echipament tehnic) în sumă de 12115,14 lei, a datoriei pentru servicii locativ-
comunale (apă potabilă, apă menajeră) în sumă de 66 473,66 de lei, a datoriei pentru
servicii locativ-comunale (încălzire, prepararea apei calde) în sumă de 135 996,69 de
lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 1 000 de lei.

Prin hotărârea din 25 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea
depusă de ÎMGFL nr. 9, în proces de insolvență, a fost admisă integral. S-a
încasat în mod solidar de la Cristina Ursachi, Irina Ursachi, Elvira Ursachi, Oleg
Ursachi în beneficiul ÎMGFL nr. 9, în proces de insolvență, suma de 135 996,69
de lei cu titlu de datorie pentru consumul energiei termice, suma de 12115,14 lei cu
titlu de datorie pentru servicii locativ comunale (deservire bloc locativ, transport
deșeuri, deservire echipament tehnic), suma de 66473,66 de lei cu titlu de datorie
pentru servicii locativ-comunale (apă potabilă, apă menajeră), suma de 1 000 de lei cu
titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar în total suma de 67473,66 de lei. S-a
încasată în mod solidar de la Cristina Ursachi, Irina Ursachi, Elvira Ursachi, Oleg
Ursachi în beneficiul statului suma de 6437,56 de lei cu titlu de taxă de stat.

La 23 noiembrie 2020, Elvira Ursachi a declarat apel împotriva hotărârii din 25 iunie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând repunerea în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin încheierea din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea depusă de Elvira Ursachi cu privire la repunerea în termen și restituit apelul, ca fiind depus în afara termenului legal.

La 03 martie 2021, Elvira Ursachi a declarat recurs împotriva încheierii din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii recurate și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Prin decizia din 28 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Elvira Ursachi, a fost casată încheierea din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și restituită cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii de apel.

Prin încheierea din 23 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, a fost respinsă cererea depusă de Elvira Ursachi, privind repunerea în termen a apelului și a fost restituit apelul declarat de Elvira Ursachi, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 30 iulie 2021, Elvira Ursachi, a depus cerere de recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii din 23 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare în alt complet de judecată.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 23 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa recurentei la 29 iunie 2021 (f.d. 166), însă la materialele cauzei lipsesc date cu privire la recepționare acesteia, recurenta în cererea de recurs a invocat că încheierea contestată a recepționat-o la data de 22 iulie 2021 (f.d. 170).

Astfel, recursul declarat la 30 iulie 2021 este în termen.

La 08 septembrie 2021 în adresa ÎMGFL nr.9 a fost expediată copia recursului declarat de Elvira Ursachi, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 181).

Prin referința depusă la 01 noiembrie 2021, lichidatorul ÎMGFL-9, mun. Chișinău, Bulgaru Igor, a solicitat respingerea ca neîntemeiată a cererii de recurs depusă de Ursachi Elvira.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, (dacă legea nu prevede altfel), indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 25 iunie 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost admisă acțiunea depusă de ÎMGFL nr. 9, în proces de insolvabilitate.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 23 noiembrie 2020, Elvira Ursachi a declarat apel împotriva hotărârii din 25 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, solicitând repunerea în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și adoptarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de repunere în termen a apelului, Elvira Ursachi a indicat că cauza a fost examinată în absența sa. Despre emiterea hotărârii din 25 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a aflat la 11 noiembrie 2020 de la executorul judecătoresc Cușnir Ina.

Prin încheierea din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea depusă de Elvira Ursachi cu privire la repunerea în termen și a fost restituit apelul, ca fiind depus în afara termenului legal.

Prin decizia din 28 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de Elvira Ursachi, a fost casată încheierea din 03 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și restituită cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, la etapa primirii cererii de apel.

Ca urmare, prin încheierea din 23 iunie 2021, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea depusă de Elvira Ursachi, privind repunerea în termen a apelului și a restituit apelul ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia ca fiind tardiv, deoarece cererea de apel a fost depusă de Elvira Ursachi peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost pronunțat la 25 iunie 2020, iar cererea de apel (nemotivată) a fost depusă de către Elvira Ursachi abia la 23 noiembrie 2020, aproximativ peste 5 luni de zile, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat încă la data de 25 iulie 2020 (sâmbătă), însă dat fiind faptul că ultima zi a termenului nu era lucrătoare, urma să depună apel în următoarea zi lucrătoare 27 iulie 2020 (luni).

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși apelanta Elvira Ursachi a solicitat repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 CPC, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Totodată, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Potrivit art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Conform art. 105 alin. (1) și (5) Cod de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Conform art. 106 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, dacă destinatarul refuză să primească citația sau înștiințarea, persoana împuternicită să o înmâneze

consemnează refuzul pe citație sau înștiințare și o restituie instanței judecătorești, persoana care refuză să primească citația sau înștiințarea se consideră înștiințată despre locul, data și ora ședinței de judecată sau despre locul, data și ora efectuării unui act procedural. Neprezentarea ei în instanță nu împiedică judecarea cauzei sau efectuarea actului procedural.

Se reține că la 18 decembrie 2019 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a expediat copia acțiunii depusă de ÎMGFL nr. 9 cu înscrisurile anexate, și citația pentru ședința de judecată fixată pentru 05 februarie 2020, la adresa indicată în cererea de apel: mun. Chișinău, T. Strișcă, 2 ap. 55 (f.d. 54), însă plicul cu actele de procedură a primei instanțe, care a fost returnat instanței de judecată la data de 02 ianuarie 2020, cu mențiunea „*nereclamată*”. Totodată, materialele cauzei atestă că, pentru ședința de judecată din 05 februarie 2020, pârâții au fost citați public (f.d.53, 56-57).

La fel, prima instanță a expediat la 21 mai 2020 în adresa pârâților citația pentru ședința de judecată preconizată pentru 25 iunie 2020 (data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești) (f.d. 66), plicul fiind returnat cu mențiunea „*nereclamat*”.

Colegiul reține că conform pct. 2 din Regulile privind prestarea serviciilor poștale, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1457 din 30 decembrie 2016, prin noțiunea de trimitere nereclamată – se înțelege trimitere poștală care nu a fost distribuită (predată) destinatarului din cauza nesolicitării sau refuzului de recepționare a acesteia.

În circumstanțele enunțate, nu poate fi reținut argumentul invocat de Elvira Ursachi precum că prima instanță a examinat cauza în absența sa, căreia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată, or, actele de procedură și citațiile trimise la adresa invocată în cererea de apel, nerecepționate de către ea la expirarea termenelor de reclamare, se consideră înmânate la data expirării termenului de reclamare chiar dacă destinatarul nu a reclamat corespondența de la oficiul poștal.

Mai mult ca atât, materialele cauzei atestă faptul că reclamantul, managerul ÎMGFL nr. 9, Dumbrăveanu Iurie a încercat să înmâneze personal la domiciliul pârâților citația pentru ședința de judecată din 25 iunie 2020, ora 14:00, însă Elvira Ursachi a refuzat primirea citației (f.d.70).

Tot din materialele cauzei rezultă că la 29 iunie 2020 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a expediat la adresa recurentei dispozitivul hotărârii din 25 iunie 2020. Dar și de această dată recurenta Elvira Ursachi nu a solicitat ridicarea de la oficiul poștal a corespondenței, care a fost returnată Judecătoriei Chișinău, sediul Centru la data de 16 iulie 2020, cu mențiunea „*nereclamată*” (f.d. 77).

Nu poate fi reținută nici alegația invocată de Elvira Ursachi precum că despre emiterea hotărârii din 25 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a aflat la 11 noiembrie 2020 de la executorul judecătoresc, iar cererea de apel a depus în termen de 30 de zile din momentul când a făcut cunoștință cu dispozitivul hotărârii contestate, deoarece indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din CPC, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Prin urmare, Elvira Ursachi urma să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță, fiind obligată să se

intereseze la intervale rezonabile de timp de soarta dosarului respectiv, inclusiv de a ridica de la oficiul poștal corespondența cu actele de procedură expediate de instanța judecătorească, și să-și valorifice dreptul de atac al hotărârii primei instanțe în termenul prevăzut de lege.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Urmare a evenimentelor enunțate, rezultă că Elvira Ursachi nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflarea dânzei într-o veritabilă imposibilitate de a efectua actul de procedură în termenul prevăzut de lege.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (*cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Colegiul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Dat fiind cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 23 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare,

reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Elvira Ursachi.

Se menține încheierea din 23 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ nr. 9, în proces de insolvență, împotriva Cristinei Ursachi, Irinei Ursachi, Elvirei Ursachi și lui Oleg Ursachi cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic